

Want bij 't tegendeel is dan al verder ook niet anders te verwagten dan de vaste goederen te deser hoofdplaats binnen korte jaren, gelijk zig daarvan al eenige blijken opdoen, alle waarde te zien verliezen, dat den handel nog verder verloopt en de Compagnie verstookten word van de aanmerkelijke inkomsten deser colonie zonder dat de lasten egther verminderen zullen en dat men zal kunnen voorkomen een totaal verval derselve. 'Twelk in den eersten opslag wel alleen op den inwoonder schijnt te redundeeren, dog indier-voegen op het belang en intrest van de maatschappij hare relatie hebben zal, dat men ten eenemaal onvermogens zal zijn het vervallene weder op te beuren.

Fol. 109v-110r.

(Slechts om zeer dringende redenen zal de Hoge Regering de bepaling dat er maar 20 ton op assignatie geaccepteerd mag worden, overtreden. De directeur-generaal is opgedragen tweederde van de assignaties met de eerste bezending mee te geven en de rest met de tweede, zodat die respectievelijk na de najaars- en de voorjaarsverkoop uitbetaald kunnen worden. Er is reeds bevolen dat er in Bengalen en op Ceylon slechts in uiterste noodzaak geld op assignatie geaccepteerd mag worden. In Malabar en Coromandel is het voor dit jaar geheel verboden, omdat daar geen gebrek aan contanten is. Op 28 mei 1764 is besloten om Coromandel van goud te voorzien. [fol. 111] Om Heren XVII er van te overtuigen dat de contanten die te Batavia op assignatie worden ontvangen, die met de schepen aankomen, zowel als die van de geldgevende kantoren worden ontvangen, goed gebruikt worden, is de groot-kassier opgedragen van de inkomende en uitgaande contanten van 1 september 1763 tot eind augustus 1764 en vervolgens over ieder boekjaar een memorie op te maken. Met de memorie die de eerste koopman van het kasteel van de contanten in de Grote Geldkamer opstelt, zal die jaarlijks aan Heren XVII worden aangeboden. De plakkatens tegen het overmaken van geld door particulieren via vreemde naties, zullen gehandhaafd worden. Het geeft evenwel veel gemor en ontevredenheid dat het accepteren van geld op assignatie wordt beperkt, of zelfs geheel gesloten is, en dat dan tevens belet wordt om contanten [fol. 112] van repatriërenden, of gerepatriëerden, ofwel die van vrachtbrieven van boedels voorzien zijn, langs vreemde kanalen over te maken. Te Batavia wordt al het staafzilver per staaf op troysgewicht nagewogen. Als er afwijkingen zijn, dan moet het nawegen in Bengalen hebben plaatsgevonden. Heren XVII schreven dat de kamer van Amsterdam, tegelijk met het zilver, de twee weegschalen waarmee ze gewogen waren, heeft meegezonden. Maar de Keukenhof, die twee fijne weegschalen om 10 staven te wegen meebracht, vervoerde geen staafzilver. Conform het bevel van Heren XVII is op 18 mei 1764 besloten om schout-bij-nacht Houtingh boven de president en dus naast het jongste lid in de Hoge Regering te laten plaatsnemen. Op de vraag waarom, toen hij naar Ceylon werd gezonden, artikelen drie en vier van zijn instructie niet zijn nageleefd, antwoordt men dat, toen daartoe het geheime besluit van 3 augustus 1762 werd genomen, [fol. 113] de staat van de zeemacht, evenals nu, niet toeliet om uit Batavia schepen en bemanning ten oorlog uit te rusten. In de vergadering van 13 augustus 1762 is reeds advies van Houtingh gevraagd hoe een schip van 150 voet voor de oorlog uitgerust en bemand moet worden. Dat zou echter op Ceylon moeten gebeuren, zodat de Kronenburg en Noord-Beveland als vrachtschepen daarheen zijn uitgezonden om als oorlogsschepen te worden uitgerust. In de geheime brief van 14 september 1762 naar Ceylon is bevolen om Houtinghs advies voor uitrusting ten oorlog geheel op te volgen. Dat stond ook duidelijk in de instructie die hij uit Batavia heeft meegekregen. De Hoge Regering meent daarmee de wens van Heren XVII te hebben uitgevoerd. [fol. 114] De voorschriften betreffende onbekwame ambachtslieden zullen worden opgevolgd, maar de uitvoering van artikel 34 van de Artikelbrief wordt opgeschort. Uit het besluit van 22 mei 1764 blijkt dat deze ambachtslieden aanvoeren dat zij door de zogenaamde zielverkopers zijn geronseld. De onbekwame ambachtslieden worden teruggeplaatst tot gewoon soldaat of tot matroos. Uit genoemd besluit, en die van 5 juni en 10 augustus 1764, blijkt dat het om de volgende personen gaat: Johan Fredrik Gerritsz als geweersloten-maker aangekomen met de Vlissingen; Benedicti Wagenar als grofsmid en Philip Christoffel Kluijckmeij als scheepstimmerman